

special opstallen

Ontwormen, enten en scheren zijn enkele handelingen die bij het opstallen van jongvee vaak worden uitgevoerd. Enten kan een extra verzekering zijn om luchtwegproblemen te voorkomen, ontwormen bij opstallen is daarentegen soms een vorm van oververzekeren.

Het eerste wat je bij het opstallen doet, is kijken hoe het koppel eruitziet', stelt Gerrit Hooijer, dierenarts bij H3-consultancy. 'Is de groep uniform in zowel hoogtemaat als conditie en komt dit algehele beeld overeen met de verwachting voor de betreffende leeftijd?'

Hooijer benadrukt dat opstallen zeker niet het enige moment moet zijn waarop een veehouder zijn jongvee goed bekijkt, maar het is zeker een geschikt controlemoment. 'Wanneer een veehouder aan het begin en aan het einde van het weideseizoen de dieren opmeet, kan hij exact nagaan of het jongvee voldoende groeit. Het komt niet zelden voor dat ze in de weideperiode maar de helft van de gewenste groei behalen.' Collega-dierenarts Ryan van Egmond van Pfizer Animal Health onderschrijft dat bij het opstallen de groei gecontroleerd kan worden. 'Een dof en lang haarkleed zijn de eerste tekenen van een groeiachterstand. De handmatige beoordeling van de conditie geeft aan of de eerste indruk van een groeivertraging juist is.'

Luchtwegaandoeningen

Om te zorgen dat de dieren hun lichaamswarmte goed kwijt kunnen moet zeker tijd vrijgemaakt worden voor het scheren, meent Van Egmond. 'Het mooiste is ze helemaal te scheren, maar scheer in ieder geval zodra ze op stal komen drie banen over de rug en de kont. De ene dag staat het vee met een bezwete rug, de volgende dag is het twintig graden kouder en stormt het. Zorg dat ze de warmte goed kwijt kunnen.'

Bij de overgang van de frisse buitenlucht naar een stalklimaat bestaat de kans op luchtwegproblemen. De verbeterde huisvesting en ventilatie van de laatste jaren hebben bijgedragen aan het beperken van de gevolgen van virale luchtwegaandoeningen. Dat neemt niet weg dat de luchtwegen punt van aandacht blijven. Het sneller ademen en hoesten is eenvoudig te zien, maar de groeivertraging en de aantasting van de longcapaciteit zijn minder duidelijk zichtbaar.

'Als in voorgaande jaren het jongvee problemen had met de lucht-

wegen door bijvoorbeeld pinkengriep, para-influenza of BVD is het raadzaam tijdig de vaccinatie op te starten', stelt de Pfizer-dierenarts. 'De eerste vaccinatie in de weideperiode gevolgd door een tweede enting wanneer de dieren op stal gaan heeft de voorkeur.' Het gedeelte veehouders dat zijn jongvee tegen pinkengriep ent is klein volgens dierenarts Hooijer. 'Meestal zijn dit veehouders die in het verleden problemen hebben gehad met luchtwegaandoeningen en daarnaast is er een aantal bedrijven dat het vaker verkies om preventief tegen ziekten te enten.' Van Egmond vult aan: 'Vaccineren tegen luchtwegaandoeningen is een soort verzekeringspremie.'

Ontwormsleutel

'Het opstallen is te vaak een standaard moment om dieren te ontwormen', weet Jan Sol, dierenarts bij de GD. 'De keus om het jongvee te ontwormen bij het opstallen hangt af van het hele ontwormschema. Ideaal is het opstellen van een ontwormplan aan het begin van het weideseizoen.' De praktijkomstandigheden ontregelen echter vaak de goed opgezette planning. Het beweidingplan staat ten dienste van de voederwinning, waardoor het bijvoorbeeld aan voldoende etgroen ontbreekt. Of het jongvee bij opstallen behandeld wordt, is onder andere afhankelijk van het ri-

sico dat de dieren hebben gelopen door het beweidingregiem en wanneer ze voor het laatst ontwormd zijn.

Volgens de verschillende dierenartsen is de 'Ontwormsleutel voor jongvee' een goed hulpmiddel. Deze sleutel is bij de GD te verkrijgen of door het formulier op www.gezondedieren.nl in te vullen. GD-dierenarts Jan Muskens: 'Door de sleutel te gebruiken kan een veehouder zien of hij zonder ontwormingsmiddel kan.'

Melkkoeien besmet

'Minder vaak ontwormen lijkt de trend te zijn', zegt Van Egmond. 'Dit komt ook doordat de weidegang zich nu beperkt richting zes tot acht weken buiten. Soms komen de dieren pas in het tweede levensjaar voor het eerst buiten.'

De para-tbc-situatie op een bedrijf kan reden zijn om het jongvee later naar buiten te doen om overdracht van die ziekte te voorkomen. Muskens: 'Wat betreft de maagdarm- en longwormen is het de vraag of de dieren dan wel voldoende weerstand opbouwen.'

De weerstand die een dier krijgt, ontstaat door een lichte besmetting met de wormen. Van Egmond: 'Als een dier als melkkoe voor het eerst in aanraking komt met longwormen of maagdarmwormen kost dat direct melk. Bij longwormen gaat de daling in productie gepaard met behoorlijke hoestbuien.' Melkkoeien met een

maagdarmworminfectie zijn moeilijker te herkennen. De productie daalt wel, maar waar is dat aan toe te schrijven?' Op het moment dat de dieren echt dun op de mest zijn en vermageren dan is de besmetting ver gevorderd.'

GD adviseert veehouders steekproefsgewijs een bloedonderzoek te doen wanneer ze twifelen of het jongvee wel of niet (voldoende) besmet is geraakt. Een bloedonderzoek van vijf dieren na het eerste weideseizoen geeft veel duidelijkheid. De hoeveelheid pepsinogeen in het bloed geeft aan of dieren voldoende immuniteit hebben opgebouwd. Bij een positieve uitslag op longwormen is het nuttig om alsnog te behandelen. Om bij de volgende jaargang kalveren de longwormen voor te zijn, raadt Muskens aan die kalveren vóór de eerste weidegang te enten.

Op bedrijven die in gebieden met een hoog leverbotrisico liggen, is een onderzoek naar een leverbotinfectie op een aantal dieren aan te raden. Wanneer dieren geïnfecteerd zijn, moet de behandeling zo snel mogelijk opgestart worden. Bedrijven die geen onderzoek laten uitvoeren kunnen, eventueel op basis van de leverbotprognosecommissie, het jongvee vier tot zes weken na opstallen behandelen.

Christel van Raay

Luchtwegen en wormen blijven aandachtspunten bij einde weideseizoen

Opstallen als controlemoment